

II

(Teatised)

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

EUROOPA KOMISJON

KOMISJONI TEATIS

Kriteeriumid, mis võimaldavad analüüsida üleeuroopalise tähtsusega projektide elluviimise toetamiseks antava riigiabi kokkusobivust siseturuga

(2014/C 188/02)

1. SISSEJUHATUS

1. Käesolevas teatises antakse suuniseid üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide (edaspidi „üleeuroopalise tähtsusega projektid“) riikliku rahastamise hindamiseks riigiabi eeskirjade kohaselt.
2. Sellised projektid võivad aidata oluliselt kaasa liidu tööstuse ja majanduse kasvule, töökohtade loomisele ja konkurentsivõimele, pidades silmas nende positiivset ülekanduvat mõju siseturule ja liidu ühiskonnale.
3. Üleeuroopalise tähtsusega projektid võimaldavad koondada kogu liidu teadmisi, kogemusi, finantsvahendeid ja ettevõtjaid, et kõrvaldada tõsiseid turutõrkeid ja süsteemseid puudusi ning tegelda ühiskonnaprobleemidega, mis muidu jääks lahendamata. Nende eesmärk on tuua kokku avalik ja erasektor, et võtta ette ulatuslikke projekte, mis annavad märkimisväärset kasu liidule ja selle kodanikele.
4. Kõnealuste projektidega saab toetada kõiki strateegiaid ja meetmeid, mis täidavad Euroopa ühiseid eesmärke, eelkõige seoses strateegia „Euroopa 2020“⁽¹⁾ eesmärkidega, liidu juhtalgatustega ja majanduskasvu toetamiseks eriti oluliste valdkondadega, nagu peamised progressi võimaldavad tehnoloogiad⁽²⁾.
5. Riigiabi ajakohastamise algatusega⁽³⁾ püütakse riigiabi kooskõlas strateegia „Euroopa 2020“ prioriteetidega suunata üleeuroopalist huvi pakkuvatele eesmärkidele, et kõrvaldada turutõrkeid ja muid olulisi süsteemseid puudusi, mis takistavad majanduskasvu ja töökohtade loomist ning ühtse, dünaamilise ja konkurentsivõimelise siseturu väljakujunemist. Üleeuroopalise tähtsusega projektide rakendamine nõuab tihti avaliku sektori asutuste märkimisväärset osalemist, kuna muidu turg selliseid projekte ei rahastaks. Et tagada võrdsete tingimuste säilimine siseturul, kehtestatakse käesoleva teatisega eeskirjad, mida kohaldatakse juhul, kui selliste projektide riiklik rahastamine kujutab endast riigiabi.

⁽¹⁾ Komisjoni teatis „Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia“, KOM(2010) 2020 (lõplik), 3.3.2010.

⁽²⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Progressi võimaldavate tehnoloogiate Euroopa strateegia – võimalus majanduskasvuks ja uuteks töökohtadeks“, COM(2012) 341 (final), 26.6.2012.

⁽³⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: ELi riigiabi ajakohastamine, COM(2012) 209 (final), 8.5.2012.

6. Üleeuroopalise tähtsusega projektide riikliku rahastamise eeskirjad on kehtestatud juba raamistikus teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi kohta⁽¹⁾ ning keskkonnakaitseks antavat riigiabi käsitlevates suunistes,⁽²⁾ milles antakse juhiseid Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b kohaldamise kohta. Riigiabi ajakohastamise algatus annab hea võimaluse olemasolevate suuniste ajakohastamiseks ja koondamiseks ühte dokumenti, et viia need kooskõlla strateegia „Euroopa 2020” ja riigiabi ajakohastamise algatuse eesmärkidega ning laiendada neid ka muudele valdkondadele, kus neid saaks kohaldada. Seetõttu asendatakse käesoleva teatisega kõik olemasolevad suunised üleeuroopalise tähtsusega projektide kohta. Teatisega antakse liikmesriikidele seega konkreetset sellele riigiabi valdkonnale suunatud ja selle kõiki tahke hõlmavad suunised, mille eesmärk on edendada Euroopa ühiseid huve teenivaid olulisi koostööprojekte.
7. ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis b on sätestatud, et „abi üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimiseks” võib pidada siseturuga kokkusobivaks. Seepärast esitatakse käesolevas teatises suunised kriteeriumide kohta, mida komisjon kohaldab üleeuroopalise tähtsusega projektide elluviimiseks antud riigiabi hindamisel. Esiteks määratletakse reguleerimisala ning seejärel esitatakse loend kriteeriumidest, mille abil komisjon hindab selliste projektide olemust ja olulisust aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti b kohaldamise eesmärgil. Seejärel selgitatakse, kuidas komisjon hindab üleeuroopalise tähtsusega projektide riikliku rahastamise kokkusobivust siseturuga, lähtudes riigiabi eeskirjadest.
8. Teatises ei välistata võimalust, et üleeuroopalise tähtsusega projektide elluviimiseks antud abi võib käsitada siseturuga kokkusobivana ELi toimimise lepingu muude sätete, eelkõige artikli 107 lõike 3 punkti c, ja nende rakenduseeskirjade alusel. Praegu on käimas riigiabi raamistiku ajakohastamine eesmärgiga pakkuda liikmesriikidele rohkem võimalusi selliste oluliste projektide toetamiseks, mis aitavad kõrvaldada eri valdkondade turutõrkeid ning ühtekuuluvuse probleeme, et edendada jätkusuutlikku majanduskasvu ja töökohtade loomist. Sellised sätted aga ei hõlma alati täielikult üleeuroopalise tähtsusega projektide iseärasusi, mille kohta võib olla vajalik kehtestada abikõlblikkust, kokkusobivust ja menetluskorda käsitlevad erisätted. Seda käesolevas teatises tehaksegi.

2. REGULEERIMISALA

9. Käesolevat teatist kohaldatakse üleeuroopalise tähtsusega projektide suhtes kõigis majandussektorites.
10. Teatist ei kohaldata järgmiste meetmete suhtes:
  - a) meetmed, millega antakse abi raskustes olevatele ettevõtjatele, nagu need on määratletud päästmise ja ümberkorraldamise suunistes⁽³⁾ või neid muutvates või asendavates suunistes;
  - b) meetmed, mis hõlmavad erakorralist abi ettevõtjatele, kellele komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnustatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks;
  - c) abimeetmed, mille puhul meede ise, selle tingimused või rahastamisviis kujutavad endast ELi õiguse põhimõttelist rikkumist,⁽⁴⁾ eelkõige järgmise puhul:
    - abimeetmed, mille puhul abi andmise tingimuseks on abisaaja peakorterit asumine asjaomases liikmesriigis või tegutsemine peamiselt selles liikmesriigis;
    - abimeetmed, mille andmise tingimus on, et abisaaja kohustab kasutama riigis toodetud tooteid või riigis pakutavaid teenuseid;

⁽¹⁾ Ühenduse raamistik teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi kohta (ELT C 323, 30.12.2006, lk 1).

⁽²⁾ Keskkonnakaitseks antavat riigiabi käsitlevad ühenduse suunised (ELT C 82, 1.4.2008, lk 1).

⁽³⁾ Komisjoni teatis „Ühenduse suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta” (ELT C 244, 1.10.2004, lk 2). Kõnealuste suuniste punktis 20 on selgitatud, et kui raskustes oleva äriühingu eksistents on sattunud ohtu, ei saa seda kasutada muude poliitiliste eesmärkide saavutamise vahendina, enne kui tema elujõulisus on tagatud.

⁽⁴⁾ Vt näiteks kohtuasi C-156/98: Saksamaa Liitvabariik vs. komisjon (EKL 2000, lk I-6857, punkt 78) ja kohtuasi C-333/07: Régie Networks vs. Rhone Alpes Bourgogne (EKL 2008, lk I-10807, punktid 94–116).

- abimeetmed, mis piiravad abisaaja võimalust kasutada teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni tulemusi teises liikmesriigis.

3. ABIKÕLBLIKKUSE KRITERIUMID

11. Selleks et kindlaks teha, kas projekt kuulub aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti b reguleerimisalasse, kohaldatakse järgmisi kriteeriume:

3.1. Projekti määratlus

12. Abi taotletakse üksikprojektile, mille eesmärgid ja rakendamise tingimused, sealhulgas ka osavõtjad ja rahastamine, on selgelt määratletud⁽¹⁾.
13. Komisjon võib käsitada abikõblilikuna ka „integreeritud projekti”, st rühma üksikprojekte, mis on koondatud ühise struktuuri, tegevuskava või programmi alla, millel on ühine eesmärk ja mis põhineb ühtsel süsteemsel lähenemisviisil. Integreeritud projekti üksikosad võivad olla seotud tarneahela eri tasanditega, kuid peavad üksteist täiendama ning olema vajalikud olulise üleeuroopalise eesmärgi elluviimiseks⁽²⁾.

3.2. Üleeuroopaline huvi

3.2.1. Kumulatiivsed üldkriteeriumid

14. Projekt peab andma konkreetse, selge ja äratuntava panuse ühe või mitme liidu eesmärgi saavutamisse, sellel peab olema märkimisväärne mõju liidu konkurentsivõimele ja jätkusuutlikule kasvule ning see peab käsitlema ühiskonnaprobleeme või väärtuse loomist kogu liidus.
15. Projekt peab andma olulise panuse liidu eesmärkide saavutamiseks, näiteks olema ülitähtis strateegia „Euroopa 2020”, Euroopa teadusruumi, progressi võimaldavate tehnoloogiate Euroopa strateegia,⁽³⁾ Euroopa energiastrateegia,⁽⁴⁾ 2030. aastani kehtiva energia- ja kliimapolitika raamistiku,⁽⁵⁾ Euroopa energiavarustuse kindluse strateegia,⁽⁶⁾ Euroopa elektroonikastrateegia ning üleeuroopaliste transpordi- ja energiavõrkude seisukohast või selliste liidu juhtalgatuste jaoks nagu „Innovaatiline liit”,⁽⁷⁾ digitaalarengu tegevuskava,⁽⁸⁾ „Ressursitõhus Euroopa”⁽⁹⁾ või „Üleilmastumise ajastu uus tööstuspoliitika”⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁾ Teadus- ja arendusprojektide puhul tuleb juhul, kui kaks või enam projekti ei ole üksteisest selgelt eristatavad, ning eelkõige siis, kui neil eraldi võetuna puudub tehnoloogilise edu saavutamise tõenäosus, neid käsitada ühe projektina. Abi projektile, millega kaasneb üksnes projekti elluviimise koha muutus Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP), kuid ei muutu projekti olemus, maht ega ulatus, ei peeta siseturuga kokkusobivaks.

⁽²⁾ Edaspidi osutatakse üksikprojektile ja integreeritud projektile kui „projektile”.

⁽³⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Progressi võimaldavate tehnoloogiate Euroopa strateegia – võimalus majanduskasvuks ja uuteks töökohtadeks”, COM(2012) 341 (final), 26.6.2012.

⁽⁴⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Energia 2020. Säästva, konkurentsivõimelise ja kindla energia strateegia”, KOM(2010) 639 (lõplik).

⁽⁵⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kliima- ja energiapolitika raamistik ajavahemikuks 2020–2030”, COM(2014) 15 (final).

⁽⁶⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Euroopa energiavarustuse kindluse strateegia”, COM(2014) 330 (final).

⁽⁷⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa 2020 – strateegiline juhtalgatus „Innovaatiline liit””, KOM(2010) 546 (lõplik), 6.10.2010.

⁽⁸⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa digitaalne tegevuskava”, KOM(2010) 245 (lõplik/2), 26.8.2010.

⁽⁹⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ressursitõhus Euroopa – Euroopa 2020. aasta strateegia kohane juhtalgatus”, KOM(2011) 21 (lõplik), 26.1.2011.

⁽¹⁰⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Üleilmastumise ajastu terviklik tööstuspoliitika: jätkusuutlikkus ja konkurentsivõime keskele kohale”, KOM(2010) 614 (lõplik), 28.10.2010.

16. Projektis peab üldiselt osalema mitu liikmesriiki⁽¹⁾ ning sellest saadav kasu ei tohi piirduda rahastavate liikmesriikidega, vaid peab laienema olulisele osale liidu territooriumist. Projektist saadav kasu tuleb selgelt, konkreetselt ja äratuntavalt kindlaks määrata⁽²⁾.
17. Projektist saadav kasu ei tohi piirduda asjaomase ettevõtja või sektoriga, vaid sel peab olema laiem tähendus Euroopa majandusele ja ühiskonnale positiivse ülekanduva mõju kaudu (nt süsteemne mõju väärtusahela mitmel tasandil või eelnevatel või järgnevatel turgudel või alternatiivne kasutus muudes sektorites või üleminek ühelt transpordiliigilt teisele), mis on kindlaks määratud selgelt, konkreetselt ja äratuntavalt.
18. Projekt peab hõlmama toetusesaaja omapoolset kaasrahastamist.
19. Projekt peab järgima keskkonnale kahjulike toetuste järkjärgulise kaotamise põhimõtet, mida on rõhutatud ressursitõhususe tegevuskavas⁽³⁾ ja mitmetes Euroopa Ülemkogu järeldustes⁽⁴⁾.

3.2.2. Üldised positiivsed näitajad

20. Lisaks punktis 3.2.1 sätestatud kumulatiivsetele kriteeriumidele võtab komisjon soodsama seisukoha, kui:
  - a) projekt on liigilt, eesmärgilt ja rahastamisvajadustelt kavandatud nii, et kõigil huvitatud liikmesriikidel on võimalik osaleda;
  - b) projekti on kaasatud ka komisjon või mõni juriidiline isik, kellele komisjon on delegeerinud oma volitused, nagu näiteks Euroopa Investeerimispank;
  - c) projekti väljavalimisse on kaasatud ka komisjon või mõni juriidiline isik, kellele komisjon on delegeerinud oma volitused, tingimusel et kõnealune isik tegutseb selle ülesande täitmisel rakendusstruktuurina;
  - d) projekti juhtimisstruktuur hõlmab komisjoni või mõnda juriidilist isikut, kellele komisjon on delegeerinud oma volitused, ja mitut liikmesriiki;
  - e) projekt hõlmab olulisi koostöömeetmeid, pidades silmas partnerite arvu ja eri sektorite organisatsioonide või eri suurusega ettevõtjate kaasamist;
  - f) projekt hõlmab liidu fondi kaasrahastamist⁽⁵⁾.

3.2.3. Erikriteeriumid

21. Teadus-, arendus- ja innovatsiooniprojektid peavad olema tõeliselt uuenduslikud või looma teadus- ja arendustegevuse või innovatsiooniga olulist lisaväärtust, pidades silmas asjaomase sektori tehnika taset.
22. Tööstuslikku kasutuselevõttu hõlmavad projektid peavad võimaldama uue teadus- ja innovatsioonimahuka toote või teenuse väljatöötamist ja/või täiesti uudse tootmisprotsessi kasutuselevõtmist. Olemasolevate seadmete korrapärasest ajakohastamisest ilma innovaatilise mõõtmata ning olemasolevate toodete uute versioonide väljatöötamist ei saa käsitada üleeuroopalise tähtsusega projektina.

⁽¹⁾ Välja arvatud ühendatud teadusuuringute taristud ja TEN-T projektid, mis on põhimõtteliselt rahvusvahelise tähtsusega, sest need moodustavad osa füüsiliselt seotud piiriülesest võrgust või on olulised piiriülese liikluskorralduse ja koostalitlusvõime parandamiseks.

⁽²⁾ Ainuüksi asjaolust, et projekti teostavad eri riikides asuvad ettevõtjad või teadusuuringute taristud kasutavad hiljem eri riikides asutatud ettevõtjad, ei piisa selleks, et projekti saaks käsitada üleeuroopalise tähtsusega projektina. Kohus on toetanud komisjoni seisukohta, et projekti võib artikli 107 lõike 3 punkti b kohaldamisel kirjeldada üleeuroopalist huvi pakkuva projektina, kui see on osa rahvusvahelisest ELi programmist, mida toetavad ühiselt mitme liikmesriigi valitsused või mis tuleneb mitme liikmesriigi kooskõlastatud meetmest võitluses ühise ohu vastu. Liidetud kohtuasjad C-62/87 ja 72/87: *Exécutif régional wallon ja SA Glaverbel vs. komisjon* (EKL 1988, lk 1573, punkt 22).

⁽³⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava”, KOM(2011) 571 (lõplik), 20.9.2011.

⁽⁴⁾ Euroopa Ülemkogu 23. mai 2013. aasta järeldustes kinnitati näiteks vajadust järk-järgult lõpetada keskkonnale või majandusele kahjulike toetuste maksmine, sealhulgas fossiilkütuste puhul, et soodustada investeeringuid uude ja arukasse energiataristusse.

⁽⁵⁾ Liidu rahalised vahendid, mida keskselt haldavad liidu institutsioonid, asutused, ühissetevõtted või muud organid ja mis ei ole otseselt või kaudselt liikmesriikide kontrolli all, ei kujuta endast riigiabi.

23. Keskkonna-, energeetika- või transpordiprojektid peavad olema kas väga olulised Euroopa Liidu keskkonna- või energeetikastrateegia (sealhulgas varustuskindlus) või transpordistrateegia seisukohast või mõjutama oluliselt siseturgu, hõlmates, kuid mitte ainult, neid konkreetseid sektoreid.

3.3. Projekti olulisus

24. Et projekti saaks käsitada üleeuroopalise tähtsusega projektina, peab see olema oluline kvantitatiivselt või kvalitatiivselt. Projekt peab olema eriti suur kas mahu või ulatuse poolest ja/või olema seotud suure tehnoloogilise või finantsriskiga.

4. SISETURUGA KOKKUSOBIVUSE KRITERIUMID

25. Hinnates üleeuroopalise tähtsusega projektide elluviimiseks antud abi kokkusobivust siseturuga lähtuvalt ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktist b, võtab komisjon arvesse järgmisi kriteeriume⁽¹⁾.
26. Tasakaalustatuse kriteeriume kohaldades hindab komisjon, kas abi eeldatav positiivne mõju kaalub üles selle võimaliku negatiivse mõju, nagu on kirjeldatud allpool.
27. Projekti olemust arvesse võttes võib komisjon leida, et kui projekt vastab eespool 3. jaos sätestatud abikõlblikkuse kriteeriumidele, eeldatakse turutõrke või muu olulise süsteemse puuduse olemasolu ning panust üleeuroopalist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisse.

4.1. Abi vajalikkus ja proportsionaalsus

28. Abiga ei tohi subsideerida sellise projekti kulusid, mida ettevõtja kannaks igal juhul, ning sellega ei tohi hüvitada majandustegevuse tavalist äririski. Projekti elluviimine ilma abita peaks olema võimatu või olema võimalik väiksemas mahus või ulatuses või erineval viisil, mis märkimisväärselt vähendaks projektist oodatavat kasu⁽²⁾. Abi peetakse proportsionaalseks ainult juhul, kui sama tulemust ei ole võimalik saavutada väiksema abiga.
29. Liikmesriik peab esitama komisjonile abi saava projekti kohta piisavalt teavet ning samuti põhjaliku kirjelduse vastupidise stsenaariumi kohta, mille puhul abitaotleja ei saa abi üheltki liikmesriigilt. Vastupidine stsenaarium võib seisneda alternatiivse projekti puudumises või abisaaja poolt tema sisemises otsusetegemises kaalutud selgelt määratletud ja piisavalt prognoositavas alternatiivprojektis, ning selles võidakse käsitleda alternatiivprojekti, mis osaliselt või täielikult rakendatakse väljaspool Euroopa Liitu.
30. Alternatiivse projekti puudumisel kontrollib komisjon, et abisumma ei ületaks abi saava projekti piisavat kasumlikkust tagavat miinimumi, võimaldades näiteks saavutada projekti sisemise tulumäära, mis vastab sektori või asjaomase ettevõtja vastavale võrdlusnäitajale. Selleks otstarbeks võib kasutada ka tavalisi tulumäärasid, mida abi saav ettevõtja muude samalaadsete investeerimisprojektide puhul tavaliselt eeldab, äriühingu kui terviku kapitalikulu või asjaomases majandusharus tavapärastel täheldatud tulumäärasid. Arvesse tuleb võtta kõiki asjassepuutuvaid eeldatavaid kulusid ja tulusid projekti kestuse jooksul.
31. Abi ülemmäära kindlaksmääramisel lähtutakse abikõlblike kuludega seotud finantseerimisvajakust. Kui rahastamisvajaku analüüs seda õigustab, võib abi osakaal ulatuda 100 % abikõlblikest kuludest. Rahastamisvajaku all mõistetakse asjaomase diskontotehuri alusel (mis kajastab tasuvusläve, mida abisaajal on vaja projekti läbiviimiseks, pidades eelkõige silmas seotud riske) jooksvale väärtusele diskonteeritud positiivsete ja negatiivsete rahavoogude vahet investeeringu elua jooksul. Abikõlblikud kulud on sätestatud lisas⁽³⁾.

⁽¹⁾ Euroopa Kohus on näinud komisjonile ette kaalutusõiguse hindamiseks üleeuroopalise tähtsusega projektide kokkusobivust siseturuga. Liidetud kohtuasjad C-62/87 ja 72/87: *Exécutif régional wallon ja SA Glaverbel vs. komisjon* (EKL 1988, lk 1573, punkt 21).

⁽²⁾ Abitaotlus peab eelnema tööde alustamisele, mis on kas investeeringuga seotud ehitustööde alustamine või esimene kindel kohustus tellida seadmeid või muu kohustus, mis teeb investeeringu pöördumatuks, olenevalt sellest, kumb on varajasem. Maa ostmist ja ettevalmistustöid, nagu lubade saamist ja esialgseid teostatavusuuringuid, ei peeta tööde alustamiseks.

⁽³⁾ Integreeritud projekti puhul tuleb abikõlblikud kulud esitada üksikasjalikult iga üksikprojekti kohta.

32. Kui näiteks äriühingu sisedokumentidega tõendatakse, et abi saajal on selge valik, kas rakendada abi saav projekt või alternatiivne ilma abita projekt, võrdleb komisjon abi saava projekti investeeringu ja abi mitteandmise korral tehtava investeeringu eeldatavat nüüdispuhasväärtust, võttes arvesse erinevate äristsenaariumide tõenäosust.
33. Komisjon võtab oma analüüsis arvesse järgmisi aspekte:
- kavandatud muutuse üksikasjad:** liikmesriik peab üksikasjalikult kirjeldama käitumise muutust, mida riigiabiga tahetakse saavutada (uue projekti algatamine, projekti mahu või ulatuse laiendamine või kiirem teostamine). Käitumise muutuse kindlakstegemiseks tuleb võrrelda kavandatava tegevuse eeldatavat tulemust ja ulatust abi andmise ja mitteandmise korral. Stsenaariumide erinevus näitab abimeetme toimet ja ergutavat mõju;
  - tulusus:** kui projekt iseenesest ei ole eraettevõtja jaoks piisavalt tulus, kuid toob olulist kasu ühiskonnale, on abil tõenäoliselt ergutav mõju.
34. Rahvusvahelise kaubanduse tegelike või võimalike otseste või kaudsete moonutuste kõrvaldamiseks võib komisjon võtta arvesse tõika, et konkurendid väljaspool Euroopa Liitu on kaudselt või otseselt saanud (viimase kolme aasta jooksul) või hakkavad saama samaväärse osatähtsusega abi samalaadsete projektide jaoks. Juhul kui rahvusvahelise kaubanduse moonutused ilmnevad tõenäoliselt hiljem kui kolme aasta pärast, võib vaatlusperioodi kõnealuse sektori iseloomu arvesse võttes siiski vastavalt pikendada. Võimaluse korral esitab liikmesriik komisjonile piisava teabe, mis võimaldab viimasel hinnata olukorda ja eelkõige vajadust võtta arvesse kolmanda riigi konkurenti konkurentsieelist. Kui komisjonil puuduvad tõendid antud või kavandatava abi kohta, võib tema otsus põhineda ka kaudsetel tõenditel.
35. Tõendite kogumisel võib komisjon kasutada oma uurimisvolitusi ⁽¹⁾.
36. Abimeetme valimisel tuleb lähtuda turutõrkest või muust olulisest süsteemsest puudusest, mida abimeetmega soovitakse kõrvaldada. Näiteks kui probleem, mille levendamiseks abi antakse, on vähene juurdepääs rahastamisele, peaksid liikmesriigid üldiselt andma abi pigem likviidsustoetusena (nt laen või garantii) ⁽²⁾. Juhul kui ettevõtjale on vaja pakkuda ka teatavas ulatuses riskide jagamist, tuleks abimeetmeks üldiselt valida tagasi makstav ettemakse. Tagasi makstavat abi võib üldjuhul pidada positiivseks näitajaks.
37. Energiajulgeoleku ja energiatõhususe eesmärke tuleb vajaduse korral analüüsis arvesse võtta.
38. Komisjon eelistab abisaaja olulise omaosalusega projekte või projekte, millesse on kaasatud sõltumatud erainvestorid. Toetust materiaalsete ja immateriaalsete varade ning samuti maa kujul tuleb kajastada turuhinnaga.
39. Positiivseks näitajaks peetakse abisaajate valimist konkurentsil põhineva, läbipaistva ja mittediskrimineeriva pakkumismenetluse tulemusena.

4.2. Põhjendamatute konkrentsimoonutuste ärahoidmine ja tasakaalustatuse kriteerium

40. Liikmesriik peab esitama tõendid selle kohta, et kavandatav abimeede on projekti eesmärgi saavutamiseks asjakohane poliitikavahend. Abimeedet ei peeta asjakohaseks, kui muud vähem moonutavad poliitika- või abivahendid võimaldavad saavutada sama tulemust.

⁽¹⁾ Vt nõukogu 22. juuli 2013. aasta määruse (EL) nr 734/2013 (millega muudetakse määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks) artikli 1 lõiget 3 (ELT L 204, 31.7.2013, lk 15).

⁽²⁾ Garantiidena antav abi peab olema ajaliselt piiratud ning laenudena antava abi suhtes tuleb kohaldada tagasimakseperioodi.

41. Et abi oleks siseturuga kokkusobiv, peab abimeetme negatiivne mõju konkurentsile ja liikmesriikidevahelisele kaubandusele olema piiratud ning väiksem kui positiivne mõju üleeuroopalist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisele.
42. Abimeetme negatiivse mõju hindamisel keskendub komisjon oma analüüsis tõenäolisele mõjule, mida abi võib avaldada ettevõtjate konkurentsile asjaomastel tooteturgudel, sealhulgas eelmise või järgmise etapi turgudel, ning liigse tootmisvõimsuse ohule.
43. Komisjon hindab turulepääsu piiramise ja turgu valitseva seisundi tekkimise ohtu, eriti juhul, kui uurimistulemused puuduvad või neid levitatakse piiratult. Taristu ehitamist hõlmavad projektid⁽¹⁾ peavad tagama taristule avatud ja mittediskrimineeriva juurdepääsu ning mittediskrimineeriva hinnastamise⁽²⁾.
44. Komisjon hindab võimalikku negatiivset mõju kaubandusele, sealhulgas ohtu, et liikmesriigid hakkavad üksteise võidu toetusi andma, mis võib tekkida seoses asukohavalikuga.

4.3. Läbipaistvus

45. Liikmesriigid tagavad järgmise teabe avaldamise ülevaatlikul riigiabi veebisaidil riiklikul või piirkondlikul tasandil:
  - a) abikava ja selle rakendussätete tekst või link sellele;
  - b) abi andva(te) asutus(te) nimi (nimed);
  - c) abisaaja nimi, abi vorm ja summa igale toetusesaajale, abi andmise kuupäev, ettevõtja liik (VKE/suurettevõtja); piirkond, kus abisaaja asub (NUTS II tasandil), ja peamine majandussektor, milles abi saav ettevõtja tegutseb (NACE rühma tasandil)⁽³⁾.
46. Kõnealusest nõudest võib vabastada alla 500 000 euro suuruse üksikabi puhul. Sellise teabe peab avaldama pärast abi andmise otsuse tegemist, seda peab säilitama vähemalt kümme aastat ja see peab olema üldsusele piiranguteta kättesaadav⁽⁴⁾. Liikmesriikidelt ei nõuta eespool toodud teabe esitamist enne 1. juulit 2016.

5. LÕPPSÄTTED

5.1. Teavitamiskohustus

47. Vastavalt ELI toimimise lepingu artikli 108 lõikele 3 peavad liikmesriigid komisjoni eelnevalt teavitama mis tahes riigiabi, sh üleeuroopalise tähtsusega projektidele antava riigiabi andmise või muutmise kavatsusest.
48. Samas üleeuroopalise tähtsusega projektis osalevatel liikmesriikidel soovitatakse võimaluse korral esitada komisjonile ühine teatis.

5.2. Järelhindamine ja aruandlus

49. Projekti käigus tuleb esitada korrapäraselt aruandeid. Vajaduse korral võib komisjon nõuda järelhindamist.

5.3. Jõustumine, kehtivus ja läbivaatamine

50. Käesolevat teatist kohaldatakse 1. juulist 2014 kuni 31. detsembrini 2020.

⁽¹⁾ Kahtluse vältimiseks ei loeta katsetootmisliine taristuks.

⁽²⁾ Kui projekt hõlmab energiataristut, siis kohaldatakse selle suhtes siseturu õigusaktide tariifi- ja juurdepääsulaseid sätteid ning eraldamisnõudeid.

⁽³⁾ Välja arvatud ärisaladused ja muu konfidentsiaalne teave nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ning vastavalt komisjoni nõusolekule (komisjoni teatis ametisaladuste kohta riigiabi otsustes C(2003) 4582 (ELT C 297, 9.12.2003, lk 6).

⁽⁴⁾ Teave tuleb avaldada kuue kuu jooksul alates abi andmise kuupäevast. Ebaseadusliku abi korral nõutakse, et liikmesriigid tagaksid kõnealuse teabe avaldamise tagantjärele hiljemalt kuue kuu jooksul alates komisjoni otsuse kuupäevast. Teave peab olema kättesaadav vormingus, mis võimaldab andmeid otsida, väljavõtteid teha ja hõlpsasti internetis avaldada, näiteks CSV- või XML-vormingus.

51. Komisjon kohaldab käesolevas teatises sätestatud põhimõtteid kõikide teatatud abiprojektide suhtes, mille kohta tal palutakse teha otsus pärast teatise avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*, isegi kui projektidest on teatatud enne avaldamise kuupäeva.
52. Koosõlas ebaseadusliku riigiabi hindamise suhtes kohaldatavate eeskirjade kindlaksmääramist käsitleva teatisega ⁽¹⁾ kohaldab komisjon teatamata abi suhtes käesolevat teatist, kui abi anti pärast selle jõustumist, ning muudel juhtudel eeskirju, mis kehtisid abi andmise ajal.
53. Komisjon võib otsustada muuta käesolevat teatist igal ajal, kui see osutub vajalikuks konkurentsipoliitikaga seotud põhjustel või selleks, et võtta arvesse liidu muid poliitilisi strateegiaid ja rahvusvahelisi kohustusi, või mis tahes muul põhjendatud juhul.

⁽¹⁾ Komisjoni teatis, mis käsitleb ebaseadusliku riigiabi hindamise suhtes kohaldatavate eeskirjade kindlaksmääramist (EÜT C 119, 22.5.2002, lk 22).

LISA

ABIKÕBLIKUD KULUD

- a) Teostatavusuuringud, sh ettevalmistavad tehnilised uuringud, ning projekti elluviimiseks vajalike lubade hankimise kulud.
- b) Vahendite ja seadmete (sh käitiste ja sõidukite) kulud sellisel määral ja ajavahemikul, mil neid vahendeid ja seadmeid kasutatakse projekti jaoks. Kui vahendeid ja seadmeid ei kasutata projektis kogu nende kasutusea vältel, peetakse abikõblikuks vaid amortisatsioonikulud, mis vastavad projekti kestusele ja mis arvutatakse hea raamatupidamistava kohaselt.
- c) Hoonete, taristu ja maa soetamiskulud (või ehituskulud) sellisel määral ja ajavahemikul, mil neid kasutatakse projekti jaoks. Kui kõnealuseid kulusid ei määrata kindlaks mitte amortisatsioonikulu, vaid omandi üleminekuga seotud kulude või tegelikult tekkinud kapitalikulude põhjal, tuleb maa, hoone või taristu jääkväärtus rahastamisvajakust kas eelnevalt või tagantjärele maha arvata.
- d) Muud projekti jaoks vajaliku materjali, varustuse ja samalaadsete toodete kulud.
- e) Patentide ja muu immateriaalse vara omandamise, valideerimise ja kaitsmise kulud. Turutingimustel välisallikast ostetud või litsentsitud lepinguliste teadusuuringute, teadmiste ja patentide kulud ning üksnes projekti jaoks kasutatud nõustamisteenuste ja muude samalaadsete teenuste kulud.
- f) Personali- ja halduskulud (sh üldkulud), mis on otseselt seotud teadus- ja arendustegevuse või innovatsiooniga, sh sellise teadus- ja arendustegevuse või innovatsiooniga, mis on seotud esmakordse tööstusliku kasutuselevõtuga,⁽¹⁾ või mis taristuprojektide puhul on kantud taristu ehitamise ajal.
- g) Esmakordse tööstusliku kasutuselevõtu projektile antava abi puhul kapitali- ja tegevuskulud, kui tööstuslikule kasutuselevõtule eelneb teadus- ja arendustegevus ja innovatsioon⁽²⁾ ning ka tööstuslik kasutuselevõtt ise hõlmab olulise osana teadus- ja arendustegevust ja innovatsiooni, mis on projekti edukaks rakendamiseks tingimata vajalik. Tegevuskulud peavad olema seotud projekti sellise osaga.
- h) Kui see on põhjendatud, võib aktsepteerida ka muid kulusid, kui need on lahutamatult seotud projekti elluviimisega, v.a punktiga g hõlmamata tegevuskulud.

⁽¹⁾ Esmakordse tööstusliku kasutuselevõtu all mõeldakse katserajatiste täiustamist või uuenduslikke seadmeid ja rajatisi, mida kasutatakse katsefaasile järgnevatel etappidel, sh testimisetapis, kuid see ei hõlma masstootmist ega müüki.

⁽²⁾ Esmakordset tööstuslikku kasutuselevõttu ei pea läbi viima sama üksus, mis tegeles teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooniga, eeldusel et esmakordse tööstusliku kasutuselevõtu üksus omandab õigused kasutada varasema teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni tulemusi ning projekt hõlmab nii teadus- ja arendustegevust ning innovatsiooni kui ka esmakordset tööstuslikku kasutuselevõttu ja neist teatatakse koos.